

Харківський гуманітарний університет
«Народна українська академія»

Кафедра українознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з НМР та інновацій
проф._ Катерина МИХАЙЛЬОВА

 - « 11 » червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УКРАЇНСЬКА МОВА за професійним спрямуванням»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 051 – Економіка

Освітня програма «Бізнес-економіка та її правове забезпечення»

Факультет: «Бізнес-управління»

Харків – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» за спеціальністю 051 «Соціальні та поведінкові науки», освітня програма «Бізнес-економіка та її правове забезпечення» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробник:

к.філол.н., доцент кафедри українознавства Ільїна Олена Вікторівна

к.філол.н., доцент кафедри українознавства Берест Тетяна Миколаївна

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри українознавства

Протокол № 10 від «03» червня 2024 року

В.о. завідувача кафедри

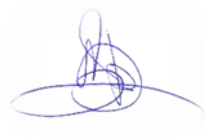
українознавства, доц.

Тетяна БЕРЕСТ

Програму схвалено радою факультету «Бізнес-управління»

Протокол від 10 вересня 2024 року № 1

Голова ____

____Віктор АСТАХОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни. Навчальна дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» належить до основних компонент ОПП підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» (ОП «Бізнес-економіка та її правове забезпечення») галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Дисципліна має на меті вироблення в здобувачів вищої освіти навичок усної та писемної професійної комунікації державною мовою.

Дисципліна покликана сформулювати систему програмних **компетентностей**:

- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії;
- СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

Завдання:

- формування розуміння ролі державної мови в професійній діяльності;
- забезпечення володіння нормами сучасної української мови та дотримання вимог усного й писемного мовлення;
- ознайомлення студентів зі стильовою диференціацією сучасної української літературної мови;
- ознайомлення з офіційно-діловим та науковим стилями, їх особливостями, рисами;
- вивчення стильових засобів творення офіційно-ділових та наукових текстів;
- вивчення українського мовного етикету, особливостей його дотримання в офіційних ситуаціях;
- вироблення навичок вибору потрібних засобів мови через зіставлення їх з існуючими варіантами;
- напрацювання навичок усного та писемного ділового спілкування, оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

Очікувані результати навчання відповідають програмованим результатам навчання ОП «Бізнес-економіка та її правове забезпечення» (ПРН 20: Оволодіння навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами) і полягають у тому, що в результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- норми СУЛМ;
- особливості функціональних стилів СУЛМ;
- основні лексико-семантичні групи СУЛМ;
- групи лексики за походженням; за вживанням та стилістичним забарвленням;
- особливості використання лексики іншомовного походження;
- специфіку використання й перекладу сталих висловів наукового та ділового функціональних стилів;
- особливості використання засобів граматики й синтаксису в професійному спілкуванні;
- основні ознаки культури мовлення;
- основні вимоги до укладання й оформлення документів.

уміти :

- визначати стиль повідомлення;
- використовувати мовні засоби відповідно до ситуації спілкування;
- дотримуватися головних ознак культури мовлення;
- грамотно говорити й писати;
- укладати й редагувати ділові документи.

Методи навчання

Відповідно до ПРН 20: Оволодіння навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами, на заняттях з курсу звертаємося до пояснювально-ілюстративного, репродуктивного методів, граматико-перекладного, фонетичного, контекстного, до проблемного викладу.

Застосовуємо такі елементи навчання: аналіз самостійно виконаних завдань, виконання вправ на застосування здобутих знань (редагування, переклад, складання текстів), публічні виступи, виконання тестових завдань, написання есе.

При організації самостійної роботи студентів перевага надається підготовці повідомлень за темою з подальшим виступом і обговоренням у групі, а також різним видам роботи зі словниками.

Засоби діагностики результатів навчання:

- для аналізу засвоєння особливостей функціональних стилів та лексичних особливостей СУЛМ – есе; диференційовані індивідуальні завдання;
- для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу та навичок перекладу лексичного й фразеологічного матеріалу – самостійні та контрольні роботи;
- для визначення рівня грамотності усного та писемного мовлення – есе, виступи на заняттях, на студентських наукових конференціях;
- для підсумкового контролю засвоєння матеріалу курсу – залік у першому семестрі; екзамен – у другому.

– **Обсяг у кредитах - 7 кредитів**

Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять			
денна форма навчання		заочна форма навчання	
Рік підготовки:		Рік підготовки	
1-й	1-й	1-й	1-й
Семестр		Семестр	
1-й	2-й	1-й	2-й
Лекції		Лекції	
10	8	4	4
Практичні, семінарські		Практичні, семінарські	
22	20	10	10
Лабораторні		Лабораторні	
--	--	--	--
Самостійна робота		Самостійна робота	
35	40	43	48
Індивідуальні завдання		Індивідуальні завдання--	
35	40	43	48
Вид підсумкового контролю		Вид підсумкового контролю	
залік	іспит	залік	іспит

Статус дисципліни – обов’язкова.

Передумови для вивчення дисципліни – викладання дисципліни ведеться з опорою на шкільний курс української мови, спецкурси з підготовки до НМТ та курс «Українська мова», що викладається на факультеті до університетської підготовки.

Мова навчання – державна (українська).

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Державна мова – мова професійного спілкування. Українська літературна мова. Специфіка мови професійного спрямування

Тема 1. Українська літературна мова: походження, структура, функції. Мова професійного спрямування.

Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Складові загальнонаціональної мови, причини й умови їх формування. Найістотніші ознаки літературної мови. Літературна мова. Поняття мовної норми. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Мова професійного спрямування як поліфункціональна підсистема літературної мови.

Тема 2. Лексичні норми сучасної української літературної мови. Орфоепія. Правила використання, трансформації та перекладу усталених сполук професійного мовлення.

Орфоепічні, акцентні, графічні, орфографічні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, пунктуаційні та стилістичні мовні норми. Семантика слова. Особливості вживання та перекладу багатозначних слів. Змістова відмінність слів-паронімів, неможливість взаємозамінності. Абсолютні й відносні синоніми, особливості їх використання та сполучуваності. Іншомовні слова та їх власне українські відповідники. Причини засвоєння іншомовних слів. Варваризми. Межі вживання іншомовних слів. Правила вживання іншомовних слів в ОДС. Усталені сполуки, їх семантика, особливості перекладу та використання в професійному мовленні.

Змістовий модуль 2

Орфографічні норми сучасної української мови

Тема 3. Позначення м’якості приголосних. Уживання апострофа. Літера Г.

Апостроф у власне українській (слов’янського походження) лексиці та в словах іншомовного походження. Правопис апострофа після префіксів. М’який знак: 1) у словах іншомовного походження; 2) наприкінці слова; 3) у суфіксах.

Тема 4. Подвоєння та подовження приголосних. Правопис слів іншомовного походження

Подвоєння: 1) при збігу приголосних на межі морфем; 2) при прикметникових суфіксах -енн-, -анн-, -яnn-;; 3) у власних та загальних назвах іншомовного походження; 4) у формах деяких іменників при відмінюванні.

Правопис голосних у словах іншомовного походження. Передача Е, ОЕ, Ö, EU. Правопис приголосних.

Спрощення: 1) у сполученнях -ждж-, -здн-, -стн-; 2) при творенні дієслів із суфіксами -ц-(-зки-, -ски); у звукосполученні -сл- при творенні похідних. Чергування г, к, х // з, ц, с. Чергування приголосних у дієслівних формах. Зміна суфіксів -ськ(ий), -ств(о). Звукові зміни при творенні ступенів порівняння прикметників та прислівників. Чергування приголосних при творенні присвійних прикметників.

Правопис префіксів пре-, при-, прі-, з-, с-. Правопис суфіксів -анн-, -яnn-, -яnn-, -енн-, -ськ-, -зьк-, -цьк-). Дієприкметникові суфікси -ен-, -ан-, -ян-. Дієслівні суфікси -уват-(-юват-), -а-(-я-). Чергування у дієслівних формах доконаного/недоконаного виду.

Тема 5. Правопис власних назв. Утворення, правопис імен та по батькові. Передавання українською мовою іншомовних прізвищ.

Правопис власних назв: імена, клички, назви дійових осіб. Астрономічні назви. Міфологічні істоти. Назви релігійних свят.

Назви держав. Географічні та топографічні назви. Назви народів, давніх держав, імперій тощо.

Правопис назв визначних місць. Культові книги і т. ін.

Змістовий модуль 3

Морфологічні норми української мови. Використання частин мови в професійному мовленні.

Ч.1 Іменні частини мови

Тема 6. Стилiстичне використання iменникових форм

Морфологічні засоби нехудожніх стилів. Особливості вживання деяких форм роду, числа іменників, їхніх відмінкових форм. Творення та використання в професійному мовленні форм кличного відмінка.

Тема 7. Стилiстичне використання прикметникових форм

Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Особливості відмінювання прикметників. Особливості функціонування прикметникових форм у професійному мовленні.

Тема 8. Стилiстичні можливості форм числiвників

Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні, неозначено-кількісні) і порядкові. Групи числівників за будовою. Типи відмінювання числівників. Синонімія числівників. Сполучення числівників з іменниками. Особливості використання форм числівника в науковому та діловому стилях.

Тема 9. Стилiстичне використання займенникiв

Групи займенникiв за значенням. Особливостi використання особових займенникiв. Синонiмiчнi заміни особових займенникiв. Уживання зворотних i присвiйних займенникiв. Використання означальних, вказiвних, неозначених та вiдносно-питальних займенникiв у рiзних стилях мовлення. Застосування займенникiв в професійному спілкуванні.

Змістовий модуль 4

Морфологічні норми української мови. Використання частин мови в професійному мовленні.

Ч.2 Дієслово, прислівник та службові частини мови

Тема 10. Стилiстичні можливості дієслівних форм

Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) i незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Часи, способи дієслова. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів. Дієприкметник та дієприслівник як особливі форми дієслова. Особливості використання форм дієслова в науковому та діловому стилях.

Тема 11. Особливості використання прислівників

Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль прислівників. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння. Правопис прислівників та використання їх в професійному мовленні.

Тема 12. Використання службових частин мови

Уживання прийменникiв. Синонiмiя прийменникових конструкцій, особливості використання їх в рiзних сферах спілкування. Прийменникові конструкції російської мови i їх українські вiдповiдники. Уживання сполучникiв.

Змістовий модуль 5

Синтаксичні та пунктуаційні норми української мови. Стилiстичне використання синтаксичних засобiв. Просте й просте ускладнене речення.

Тема 13. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.

Пiдрядний i сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Труднощі українського словопoєднання. Складні випадки керування. Граматична основа речення.

Порядок слів у реченні ділового та наукового стилів. Види речень у сучасній українській мові. Особове та безособове речення як взаємозамінні синтаксичні конструкції. Стилiстичні можливості синтаксичних одиниць як синонiмiчної, варіативної заміни.

Тема 14. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення.

Граматична та логічна координація підмета й присудка. Способи вираження підмета.

Типи присудків: простий i складений (iменний i дієслівний). Способи їх вираження.

Тема 15. Ускладнені речення

Однорідні члени речення. Використання однорідних членів для побудови класифікацій у науковому й офіційно-діловому стилях. Мовностилістичні та логічні помилки в поєднанні однорідних членів. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Дієприкметниковий зворот і підрядне означальне речення; паралельність цих конструкцій і відтінки, які виникають під час уживання тієї й іншої конструкції; умови взаємозаміни згаданих конструкцій. Переклад українською мовою російських речень з дієприкметниковими зворотами. Дієприслівникові звороти й підрядні обставинні речення як паралельні конструкції, їх змістові та стилістичні відтінки. Умови правильного використання в реченні дієприслівникового звороту. Заміна підрядних обставинних речень дієприслівниковими зворотами; зворотна заміна.

Змістовий модуль 6

Синтаксичні та пунктуаційні норми української мови. Стилiстичне використання синтаксичних засобiв. Складне речення.

Тема 16. Складне речення.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення. Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Складнопідрядне речення. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Помилки у використанні складних речень.

Тема 17. Безсполучникове складне речення.

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Використання безсполучникових речень у професійному мовленні.

Тема 18. Пряма й непряма мова.

Речення з прямою мовою. Використання прямої мови в різних функціональних стилях. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Тема 19. Найпоширеніші випадки порушення синтаксичних та пунктуаційних норм. (Повторення й узагальнення)

Виявлення помилок, пов'язаних із відхиленнями від норм координації підмета й присудка, від правил узгодження означення (прикладки) з означуваним словом. Виявлення помилок в обранні однієї конструкції з кількох паралельних чи синонімічних, у використанні складних речень.

Змістовий модуль 7

Культура мови й практична стилістика. Основні ознаки культури мови

Тема 20. Вступ. Поняття про культуру мови та практичну стилістику.

Поняття про стилістику. Поняття про культуру мови. Видатні діячі науки і культури про культуру мовлення. Основні поняття стилістики. Стилiстична норма ділового та наукового стилів.

Тема 21. Основні ознаки культури мови. Правильність мовлення

Змістовність, правильність, чистота, точність, логічність, послідовність, багатство, доречність, виразність і образність як основні ознаки культури мови. Правильність мовлення. Приклади неправильного використання морфологічних одиниць. Випадки недотримання синтаксичних правил.

Тема 22. Чистота й точність мовлення

Чистота мовлення в орфоепії; у слововживанні (просторічні слова, жаргонізми, діалектна лексика, канцеляризми та професіоналізми, лайливі й вульгарні слова, іншомовні слова, слова-паразити); в інтонаційному аспекті. Ознаки точного мовлення.

Тема 23. Логічність, доречність мовлення.

Логічність мовлення (предметна, понятійна), причини помилок у логіці викладу. Специфічні ознаки логічності в різних стилях мовлення. Доречність мовлення.

Тема 24. Багатство та різноманітність мовлення.

Багатство та різноманітність мовлення. Лексичне і фразеологічне багатство, семантичне, інтонаційне, паралельні синтаксичні конструкції.

Змістовий модуль 8

Офіційно-діловий та науковий стилі сучасної української літературної мови

Тема 25. Особливості писемного ділового та наукового мовлення. Документ як основний вид діловодства. Види текстів

Поняття офіційно-ділового та наукового стилів; поле функціонування та основне призначення ОДС та наукового. Стилiсові риси. Мовні засоби та способи викладу змісту. Різниця між усною та писемною формами стилів. Основні вимоги до ділових паперів. Класифікація документів. Основні реквізити документів (назва, заголовок, адресат, дата, підпис, печатка) та правила їх оформлення. Формуляр та бланк документа.

Властивості та структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів.

Особисті офіційні документи. Наукова стаття як самостійний науковий твір.

Тема 26. Культура усного ділового та наукового мовлення.

Мовленнєва культура. Діловий етикет. Види усного спілкування, усне публічне мовлення, ділове спілкування. Проведення переговорів.

Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу. Наукові заходи як засіб виявлення культури наукової мови. Електронна презентація наукового виступу.

Довідково-інформаційні документи.

Тема 27. Особливості використання лексичних засобів мови в науковому та діловому стилях.

Пароніми в текстах ОДС та наукового стилю. Синоніми в діловому спілкуванні та в наукових текстах. Іншомовні слова та їх власне українські відповідники. Причини засвоєння іншомовних слів. Межі вживання іншомовних слів. Правила вживання іншомовних слів в професійному мовленні. Спеціальна лексика. Жаргон (сленг), аргю. Функції спеціальної лексики, особливості використання. Суржик. Книжна лексика: наукова, офіційно-ділова, газетно-публіцистична. Розмовна лексика. Поняття про штампи та канцеляризми. Складні випадки перекладу канцеляризмів. Професіоналізми. Професійно-виробнича лексика. Лексикографічна компетенція як показник мовної культури спеціаліста.

Документи з кадрово-контрактових питань. Наукова рецензія. Науковий відгук.

Особливості використання іменників у ділових паперах. Особливості використання дієслівних форм у ділових паперах. Труднощі перекладу процесових понять (дія, наслідок дії, назва дії). Особливості використання займенників та прикметників у діловому мовленні. Особливості використання числівників у ділових паперах. Зв'язок числівника з іменником.

Розпорядчі документи. Найпоширеніші помилки при укладанні розпорядчих документів. Редагування та укладання текстів розпорядчих документів (постанов, ухвал, розпоряджень, наказів, вказівок).

Тема 28. Синтаксичні особливості текстів офіційно-ділового та наукового стилів.

Синтаксис усного й писемного ділового мовлення. Узгодження присудка з підметом. Складні випадки керування в службових документах. Переклад словосполучень з прийменником “по”.

Редагування текстів статуту, посадової інструкції, інструкції.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Нормативний термін навчання											
	денна форма			заочна форма								
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр	лаб	інд	с.р		л	пр	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Українська літературна мова. Специфіка мови професійного спрямування												
Тема 1. УЛМ: походження, структура, функції	12	4	2		4	2	9	2			3	4
Тема 2. Лексичні, орфоепічні, фразеологічні норми	12		2		7	3	11		1		5	5
Разом за змістовим модулем 1	24	4	4		11	5	20	2	1		8	9
Змістовий модуль 2. Орфографічні норми сучасної української мови												
Тема 3. Орфографічні норми сучасної української мови. Позначення м'якості приголосних. Уживання апострофа. Літера Ї.	7	2			2	3	11	2			4	5
Тема 4. Подвоєння та подовження приголосних. Правопис слів іншомовного походження. Спрощення приголосних та зміни при збігу. Чергування приголосних. Правопис префіксів та суфіксів.	7		2		2	3	10				5	5
Тема 5. Правопис власних назв. Утворення, правопис імен та по батькові. Передавання українською мовою іншомовних прізвищ.	7		2		2	3	10		1		4	5
Разом за змістовим модулем 2	21	2	4		6	9	31	2	1		13	15
Змістовий модуль 3. Морфологічні норми української мови. Використання частин мови в професійному мовленні. Ч.1 Іменні частини мови												
Тема 6. Морфологічні норми української мови. Використання частин мови в професійному мовленні. Стилістичне використання іменникових форм	9	2			3	4	12	2			5	5
Тема 7. Стилістичне використання прикметникових форм	9		2		3	4	11		1		5	5
Тема 8. Стилістичні можливості форм числівників	9		2		3	4	11		1		5	5
Тема 9. Стилістичне використання займенників	9		2		3	4	10		1		5	4
Разом за змістовим модулем 3	36	2	6		12	16	44	2	3		20	19

Змістовий модуль 4 Морфологічні норми української мови. Використання частин мови в професійному мовленні. Ч.2 Дієслово, прислівник та службові частини мови												
Тема 10. Стилiстичнi можливостi дiєслiвних форм	6	2			2	2	7				4	3
Тема 11. Особливостi використання прислiвникiв	6		2		2	2	9		2		4	3
Тема 12. Використання службових частин мови	6		2		2	2	7		1		3	3
Разом за змістовим модулем 4	18	2	4		6	6	23		3		11	9
Змістовий модуль 5 Синтаксичні та пунктуаційні норми української мови. Стилiстичне використання синтаксичних засобiв. Просте й просте ускладнене речення.												
Тема 13. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису	12	2			5	5	6				3	3
Тема 14. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення	10		2		4	4	7		1		3	3
Тема 15. Ускладнені речення	10		2		4	4	8		2		3	3
Разом за змістовим модулем 5	32	2	4		13	13	21		3		9	9
Змістовий модуль 6 Синтаксичні та пунктуаційні норми української мови. Стилiстичне використання синтаксичних засобiв. Складне речення.												
Тема 16. Складне речення	6	2			2	2	4				2	2
Тема 17. Безсполучникове складне речення	6		2		2	2	5		1		2	2
Тема 18. Пряма й непряма мова	6		2		2	2	5		1		2	2
Тема 19. Найпоширеніші випадки порушення синтаксичних та пунктуаційних норм.	6		2		2	2	6		2		2	2
Разом за змістовим модулем 6	24	2	6		8	8	20		4		8	8
Змістовий модуль 7 Культура мови й практична стилістика. Основні ознаки культури мови												
Тема 20. Вступ. Поняття про культуру мови та практичну стилістику.	6	2			2	2	6	2			2	2
Тема 21. Основні ознаки культури мови. Правильність мовлення	6		2		2	2	5		1		2	2
Тема 22. Чистота й точність мовлення	6		2		2	2	5		1		2	2
Тема 23. Логічність, доречність мовлення.	6		2		2	2	6				3	3
Тема 24. Багатство та різноманітність мовлення.	6		2		2	2	6				3	3

Разом за змістовим модулем 7	30	2	8		10	10	28	2	2		12	12
Змістовий модуль 8												
Офіційно-діловий та науковий стилі сучасної української літературної мови												
Тема 25 Особливості писемного ділового та наукового мовлення. Документ. Види текстів наукового стилю.	6	2			2	2	4				2	2
Тема 26. Культура усного ділового та наукового мовлення.	6		2		2	2	5		1		2	2
Тема 27. Особливості використання лексичних засобів мови в науковому та діловому стилях. Морфологічні засоби в діловому та науковому стилях.	6		2		2	2	7		1		3	3
Тема 28. Синтаксичні особливості текстів офіційно-ділового та наукового стилів.	6		2		2	2	7		1		3	3
Разом за змістовим модулем 8	24	2	6		8	8	23		3		10	10
УСЬОГО годин	210	18	42		75	75	210	8	20		91	91

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (для кожної форми навчання)	
		Повний термін навчання	
		очна	заочна
Змістовий модуль 1 . Державна мова – мова професійного спілкування. Українська літературна мова. Специфіка мови професійного спрямування			
1	Українська літературна мова: походження, структура, функції	2	
2	Лексичні, орфоепічні, фразеологічні норми	2	1
Змістовий модуль 2. Орфографічні норми сучасної української мови			
3	Подвоєння та подовження приголосних. Правопис слів іншомовного походження. Спрощення приголосних та зміни при збігу. Чергування приголосних. Правопис префіксів та суфіксів.	2	
4	Правопис власних назв. Утворення, правопис імен та по батькові. Передавання українською мовою іншомовних прізвищ.	2	1
Змістовий модуль 3. Морфологічні норми української мови. Використання частин мови в професійному мовленні. Ч.1 Іменні частини мови			
5	Стилістичне використання прикметникових форм	2	1
6	Стилістичні можливості форм числівників	2	1
7	Стилістичне використання займенників	2	1
Змістовий модуль 4. Морфологічні норми української мови. Використання частин мови в професійному мовленні. Ч.2 Дієслово, прислівник та службові частини мови			
8	Особливості використання прислівників	2	2
9	Використання службових частин мови	2	1
Змістовий модуль 5. Синтаксичні та пунктуаційні норми української мови. Стилістичне використання синтаксичних засобів. Просте й просте ускладнене речення.			
10	Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення	2	1
11	Ускладнені речення	2	2

Змістовий модуль 6. Синтаксичні та пунктуаційні норми української мови. Стилістичне використання синтаксичних засобів. Складне речення.			
12	Безсполучникове складне речення	2	1
13	Пряма й непряма мова	2	1
14	Найпоширеніші випадки порушення синтаксичних та пунктуаційних норм.	2	2
Змістовий модуль 7. Культура мови й практична стилістика. Основні ознаки культури мови			
15	Основні ознаки культури мови. Правильність мовлення	2	1
16	Чистота й точність мовлення	2	1
17	Логічність, доречність мовлення.	2	
18	Багатство та різноманітність мовлення	2	
Змістовий модуль 8. Офіційно-діловий та науковий стилі сучасної української літературної мови			
19	Культура усного ділового та наукового мовлення.	2	1
20	Особливості використання лексичних засобів мови в науковому та діловому стилях. Морфологічні засоби в діловому та науковому стилях.	2	1
21	Синтаксичні особливості текстів офіційно-ділового та наукового стилів.	2	1
		42	20

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (для кожної форми навчання)	
		Нормативний термін навчання	
		ден	заоч
	Змістовий модуль 1		
1	УЛМ: походження, структура, функції	2	4
2	Лексичні, орфоепічні, фразеологічні норми	3	5
	Змістовий модуль 2		
3	Позначення м'якості приголосних. Уживання апострофа. Літера Ї.	3	5
4	Подвоєння та подовження приголосних. Правопис слів іншомовного походження. Спрощення приголосних та	3	5

	зміни при збігу. Чергування приголосних. Правопис префіксів та суфіксів.		
5	Правопис власних назв Утворення, правопис імен та по батькові. Передавання українською мовою іншомовних прізвищ	3	5
	Змістовий модуль 3		
6	Стилістичне використання іменникових форм	4	5
7	Стилістичне використання прикметникових форм	4	5
8	Стилістичні можливості форм числівників	4	5
9	Стилістичне використання займенників	4	4
	Змістовий модуль 4		
10	Стилістичні можливості дієслівних форм	2	3
11	Особливості використання прислівників	2	3
12	Використання службових частин мови	2	3
	Змістовий модуль 5		
13	Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису	5	3
14	Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення	4	3
15	Ускладнені речення	4	3
	Змістовий модуль 6		
16	Складне речення	2	2
17	Безсполучникове складне речення	2	2
18	Пряма й непряма мова	2	2
19	Найпоширеніші випадки порушення синтаксичних та пунктуаційних норм	2	2
	Змістовий модуль 7		
20	Поняття про культуру мови та практичну стилістику.	2	2
21	Основні ознаки культури мови. Правильність мовлення	2	2
22	Чистота й точність мовлення	2	2
23	Логічність, доречність мовлення.	2	3
24	Багатство та різноманітність мовлення.	2	3
	Змістовий модуль 8		

25	Особливості писемного ділового та наукового мовлення. Документ. Види текстів наукового стилю.	2	2
26	Культура усного ділового та наукового мовлення.	2	2
27	Особливості використання лексичних засобів мови в науковому та діловому стилях. Морфологічні засоби в діловому та науковому стилях.	2	3
28	Синтаксичні особливості текстів офіційно-ділового та наукового стилів.	2	3
	РАЗОМ	75	91

6. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (для кожної форми навчання)	
		Нормативний термін навчання	
		ден	заоч
	Змістовий модуль 1		
1	Мовне законодавство та мовна політика в Україні	4	3
2	Правила вимови. Особливості перекладу усталених сполук.	7	5
	Змістовий модуль 2		
3	Асиміляція приголосних за м'якістю. Слова з літерою Ї.	2	4
4	Правопис іншомовних слів (апостроф, м'який знак, подвоєння, спрощення).	2	5
5	Передавання прізвищ українською мовою.	2	4
	Змістовий модуль 3		
6	Іменники спільного роду. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові та професійному мовленні	3	5
7	Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми).	3	5
8	Типи відмінювання числівників.	3	5
9	Творення й правопис неозначених і заперечних займенників, їх використання в професійному мовленні	3	5

	Змістовий модуль 4		
10	Правопис дієслівних, у т.ч. дієприкметникових суфіксів. Переклад дієслів.	2	4
11	Написання прислівників разом і через дефіс.	2	4
12	Використання прийменників при однорідних членах речення.	2	3
	Змістовий модуль 5		
13	Особливості дієслівного керування.	5	3
14	Координація підмета й присудка	4	3
15	Відокремлені члени речення.	4	3
	Змістовий модуль 6		
16	Класифікація складних речень.	3	2
17	Пунктуація безсполучникового речення.	2	2
18	Пряма мова. Діалог. Полілог.	2	2
19	Розділові знаки в ускладнених та складних реченнях.	2	2
	Змістовий модуль 7		
20	Культура мовлення економіста	2	2
21	Правильність як базова ознака культури мовлення економіста	2	2
22	Предметна й понятійна точність мовлення. Орфоепічна чистота мовлення	2	2
23	Типові порушення логічності мовлення	2	3
24	Морфологічне багатство мовлення	2	3
	Змістовий модуль 8		
25	Класифікація документів	2	2
26	Підготовка наради	2	2
27	Термінологія: правила використання та перекладу	2	3
29	Порядок слів у реченнях книжних стилів. Ускладнені речення в ОДС та науковому.	2	3
		75	91

7. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.

Під час практичних занять застосовуємо такі елементи навчання:: аналіз самостійно виконаних завдань, виконання вправ на застосування здобутих знань (редагування, складання текстів), публічні виступи, виконання тестових завдань, написання есе.

При організації самостійної роботи студентів перевага надається підготовці повідомлень за темою з подальшим виступом у групі.

8. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюємо

а) під час проведення практичних занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання та корегування процесу здобуття знань (опитування, співбесіда, тестування, перевірка виконаних робіт, обговорення виступів студентів за темою);

б) за результатами виконання завдань самостійного опрацювання (індивідуальних завдань):

оцінка виконання домашніх завдань; презентація індивідуальних завдань; обговорення матеріалів для самостійного опрацювання з поставленого питання.

Підсумковий контроль має на меті перевірку та оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль) або логічно завершених розділів чи модулів (проміжний контроль). Під час вивчення курсу використовуємо такі форми проміжного (модульного) контролю: контрольні роботи змішаного типу. Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку після опрацювання змістових модулів 1,2 та письмового іспиту після опрацювання змістових модулів 3,4.

9. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролів

Вид контролю	Кількість балів
Поточний контроль:	
перевірка домашнього завдання (виконаних вправ)	5 бали за кожне виконане ДЗ
опитування;	2 бали за заняття
тестування	5 балів за 1 тестове завдання
виступи на заняттях	2 бали за 1 виступ
виконання завдань під час занять	2 бали за завдання
<i>Разом за поточний контроль</i>	Максимум 70 балів
Підсумковий контроль:	
тестування	10

виконання екзаменаційних завдань	20
<i>Разом за підсумковий контроль</i>	Максимум 30 балів

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												поточ. контр.		Підсум ковий контр		Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						70	30	100			
T1		T2				T3	T4	T5									
6		6				6	6	5									
Змістовий модуль 3						Змістовий модуль 4									70	30	100
T6	T7	T8	T9				T10	T11	T12								
6	6	6	6				6	6	5								
Змістовий модуль 5						Змістовий модуль 6						70	30	100			
T13	T14	T15					T16	T17	T18	T19							
5	5	5					5	5	5	4							
Змістовий модуль 7						Змістовий модуль 8											
T20	T21	T22	T23	T24			T25	T26	T27	T28							
4	4	4	4	4			4	4	4	4							

Шкала оцінювання

<i>Кількість набраних балів</i>	<i>За чотирьохрівневою шкалою</i>	<i>За дворівневою шкалою</i>
90–100	Відмінно	зараховано
70–89	Добре	зараховано
50–69	Задовільно	зараховано
25–49	Незадовільно (з правом перескладання)	Не зараховано (з правом перескладання)
0–24	Незадовільно (повторне вивчення)	Не зараховано (повторне вивчення)

Рекомендовані джерела

Основні

1. Вознюк, Г. Л., Булик-Верхола, С. З., Васишин, І. П., Гнатюк, М. В., Ментинська, І. Б., Шмілик, І. Д. (2016). *Українська мова (за професійним спрямуванням)*. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 324 с.
2. Гриценко, Т. Б. (2019). *Українська мова за професійним спрямуванням*. – К.: Центр навчальної літератури, 624 с.
3. Тетарчук, І., Дяків, Т. (2021). *Українська мова за професійним спрямуванням*. – К.: Центр навчальної літератури, 186 с.
4. Кацавець, Р. (2020). *Ділова мова: сучасний вімір*. – К.: Центр навчальної літератури, 196 с.
5. Шевчук, С. В. (2018) *Українське ділове мовлення*. – К.: Арій, 576 с.
6. Шевчук, С. (2023) *Українська мова за професійним спрямуванням* [online] Київ. Available at: Shevchuk_Ukr_mova_prof_spryamuv_23_Zmist.pdf (alerta.kiev.ua) [Accessed 20 June. 2023].

Додаткові

1. Антоненко-Давидович, Б. (1994). *Як ми говоримо*, [online] Київ. Available at: <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/> [Accessed 20 June. 2023].
2. Білецький, В. С., Радчук В. Д. (2016) *Мова як чинник консолідації сучасного українського суспільства у націю* [online] Київ. Available at: http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/r_mowa/strony_ukr02/publicystyka/00pub05.htm [Accessed 20 June 2023].
3. Волкотруб, Г. Й. (2011). *Практична стилістика української мови*. — Тернопіль: Підручники і посібники, 256 с.
4. Дзюбишина-Мельник, Н. Я. (2000). *Культура мови на щодень*, [online] Київ. Available at: <http://kultura-movy.wikidot.com/>. [Accessed 20 June. 2023].
5. Дороз, В. Ф. (2010). *Українська мова в діалозі культур*. — К. : Ленвіт, 320 с.
6. Дубічинський, В., Васенко, Л., Кринець, О. (2019) *Фахова українська мова*. — К.: Центр навчальної літератури, 272 с.
7. Ільїна, О.В. Мовностилістичні особливості конфесійного стилю української мови // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. — 2020. — Т. 31 (70). — № 1.
8. Ільїна О. В. Лексичний повтор як семантико-стилістична домінанта в збірці Ю. М. Мушкетика «Чорний вершник». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2020. Вип. 45. Т. 1. С. 30-33.
9. Ільїна, О.В. Особливості функціонування узуальних та індивідуально-авторських фразеологізмів у творчості Ю. М. Мушкетика. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. 2021. № 5. Т. 32 (71). С.24-29
10. Пономарів, О. Д. (2000). *Стилістика сучасної української мови*. — К.: Либідь, 248 с.
11. Пономарів, О. Д. (2001). *Культура слова: мовностилістичні поради*, [online] Київ. Available at: <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>. [Accessed 20 June. 2023].
12. Сербенська, О. (2017). *Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити*. — Львів: Апріорі, 304 с.
13. Шевчук, С.В., Клименко, І.В. (2011) *Українська мова за професійним спрямуванням* [online] Київ. Available at: [Укр.мова за професійним спрямуванням.Шевчук.pdf - Google Диск](#) [Accessed 20 June. 2023].

Інформаційні ресурси

1. Берест Т. М., (2021). *Українська мова за професійним спрямуванням: дистанційний курс, част. 1*, [online] Харків. Available at: <http://www.nua.kharkov.ua/do/course/view.php?id=28> [Accessed 20 June. 2023].
2. Берест, Т. М. (2021). *Українська мова за професійним спрямуванням: дистанційний курс, част. 2*, [online] Харків. Available at: <http://www.nua.kharkov.ua/do/course/view.php?id=33> [Accessed 20 June. 2023].

3. Бацевич, Ф. С. (2007) *Словник термінів міжкультурної комунікації* [online] Київ. Available at: <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/> [Accessed 20 June. 2023].
4. Волощак, М. (2003). *Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання: за матеріалами засобів масової інформації*, [online] Київ. Available at: <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>. [Accessed 20 June. 2023].
5. Жайворонок, В.В. (2007). *Велика чи мала літера?* , [online] Київ. Available at: <http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/>. [Accessed 20 June. 2023].
6. *Словник української мови (1970–1980)*, [online] Київ. Available at: <http://sum.in.ua/>. [Accessed 20 June. 2023].
7. *Словники он-лайн: орфографічний, тлумачний, синонімів*, [online] Київ. Available at: <http://www.rozum.org.ua/> [Accessed 20 June. 2023].
8. Чак, Є. (1997). *Чи правильно ми говоримо?* [online] Київ. Available at: <http://chak-chy-pravylno-my-hovorymo.wikidot.com/> [Accessed 20 June. 2023].